

O SĂRBĂTOARE A SOCIOLOGIEI ROMÂNE
Alegerea sociologului și statisticianului

ANTON GOLOPENȚIA
MEMBRU POST-MORTEM AL ACADEMIEI ROMÂNE

Vineri, 30 iunie 2017, membrii Academiei Române s-au reunit în Adunare generală pentru alegerea de noi membri.

Societatea Sociologilor din România are marea bucurie de a anunța că marele sociolog și statistician ANTON GOLOPENȚIA (1909-1951) a fost ales ca Membru Post-Mortem al Academiei Române în sesiunea ei din 30 iunie 2017.

Propunerea pentru alegerea lui Anton Golopenția a fost făcută de Acad. Mihail M. CERNEA la 8 Octombrie 2016. Votul Adunării Generale pentru alegerea lui Anton Golopenția a fost acordat în unanimitate.

Memoriul Acad. Mihail M. Cernea în sprijinul alegerii, prezentat în Adunarea Generală din 30 Iunie 2017 (versiune rezumată), este publicat mai jos. Versiunea integrală a Memoriului va fi publicată în *Revista Româna de Sociologie* și în *Analele Academiei Române*, volumul XXVIII, 2017.

Memoriu

(Rezumat)

Propunerea Acad. Mihail M. Cernea de a alege pe sociologul și statisticianul

Anton Golopenția

ca Membru Post-Mortem al Academiei Române

Date biografice esențiale:

Anton Golopenția s-a născut la 12 Mai, 1909, comuna Prigor, jud Caraș-Severin. A urmat școala și liceul în Banat, Facultatea de Drept a Universității București, (1928-1930). Obține a doua licență, în filosofie, iunie 1933). Câștigă două burse succesive [Rockefeller] (1933-1935).

Prima sa participare la o cercetare sociologică monografică (1931) a fost în satul Cornova, Basarabia. Remarcându-se imediat, Dimitrie Gusti îl numește șeful său de Cabinet la Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor. Obține Doctoratul în sociologie în Germania cu teza: ***Informarea conducerii statului și sociologia tradițională***. Revine în România (1936).

Intre 1937-1940 este Director la Institutul Social Român (I. S. R.), iar în 1938 organizează și conduce prima cercetare a Școlii nu pe un singur sat, ci simultan pe un eșantion de 60 sate, echivalentul unei revoluții metodologice în istoria Școlii sociologice de la București. Lucrarea rezultată este (***60 de sate***, 1939).

În 1940, Anton Golopenția începe a doua sa carieră ca statistician recunoscut, director al Oficiului de Studii la Institutul Central de Statistică al României (1940-1947). De aici conduce cercetările care vor produce lucrarea ***Români de la est de Bug*** (ce va fi publicată pentru prima oară doar în 2006, recuperate, ca și alte lucrări, de **Sanda Golopenția**). Din August 1947 este Director General al Institutului Central de Statistică, unde conduce și publică în 1948 primul Recensământ post-belic general de populație și agricol al României, **lucrare fundamentală care ne servește și acum drept bază** pentru a măsura progresul României postbelice până astăzi.

La 16 ianuarie 1950 Golopenția este ridicat din sala de lectură a Academiei Române (fără mandat de arestare) de agenții securității și întemnițat. Anton Golopenția se stinge la 9 septembrie 1951 în spitalul închisorii Văcărești.

Contribuțiile originale ale lui Anton Golopenția la istoria și progresul sociologiei din România, sunt de ordin teoretic, metodologic, și meta-sociologic.

Numesc mai jos numai 6 din principalele sale contribuții:

1. *Introducerea statisticii în sociologia românească* bazată până atunci pe metoda studiilor de caz, monografic-comprehensive, de unități sociale singulare.
2. *Legitimarea epistemologică a monografiei sumare* ca metodă modernă, permițând cuantificări și ridicarea enormă a productivității cercetărilor sociologice. Teoretic și metodologic, prin paradigma “monografiei sumare” Golopenția a pus între paranteze întreaga paradigmă gustiană a monografiei pe “cadre” și “manifestări”.
3. *Promovarea studiului comparativ și simultan pe comunități rurale* selecționate zonal
4. *Introducerea monografiilor de zonă* (e.g., Plasa Dâmbovnic).
5. *Argumentarea funcției practice a sociologiei ca știință necesară statului* pentru exercitarea administrării teritoriului și elaborarea politicii/ măsurilor de stat.
6. *Examinarea condițiilor epistemologice ale prognozei sociologice*, cu referire specială la temele de cercetare asupra comportamentului social.

Rezultatul cel mai remarcabil: în anul de apogeu 1938, cei peste 800 studenți echipieri ai “Școlii” lui Gusti au produs numai “monografii sumare”, procesabile statistic, de tipul propus de Golopenția:

Inovatia lui Anton Golopenția izbândise.

Datorăm Doamnei Prof. Dr. Sanda Golopenția reconstituirea și publicarea, între anii 2000-2015, sub minuțioasa ei îngrijire editorială, a 10 (zece) volume cu opera și corespondența lui Anton Golopenția, antume și postume, totalizând 6,900 pagini. Alte 4 (patru) volume, (2000) pagini sunt în lucru.

Cu admirație personală profundă pentru marele om de știință și monument de moralitate care a fost Anton Golopenția, și pe temeiul nepieritor al contribuției sale la istoria și progresul sociologiei și statisticii în România, propun alegerea lui Anton Golopenția ca Membru Post-Mortem al Academiei Române.

Acad. Mihail M. CERNEA
8 octombrie 2016/ 23 iunie, 2017